

Vězeňská služba České republiky
Generální ředitelství Praha

Soudní č. 1672/1a, pošt. příhrádka 3, 140 67 Praha 4, tel.: 244 024 111, fax: 244 024 809, ISDS: b86abcb

Č. j.: VS-100160-2/ČJ-2018-800040-INFZ

V Praze dne 18. října 2018

Počet výtisků: 2

Výtisk č.:

Počet listů: 2 (oboustranně)

(žadatel)

Doporučeně

SDĚLENÍ

k žádosti o poskytnutí informací

Organizační složka státu, bezpečnostní sbor a správní úřad Vězeňská služba České republiky, organizační jednotka Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, subjekt povinný ve smyslu § 2 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů („zákon o svobodném přístupu k informacím“), poskytovat informace vztahující se k jeho působnosti („povinný subjekt“), zaevidoval pod čj. VS-100160-1/ČJ-2018-800040-INFZ podání, jak je učinil *žadatel*.

Jednalo se o žádost s dotazem k problematice zaměstnávání vězňených osob a bližší úpravě v interním aktu řízení.

I.

Povinný subjekt na úvod konstatuje, že v řízení vycházel z respektovaných komentářů k zákonu o svobodném přístupu k informacím (např. publikace FUREK, A., ROTHANZL, L.: *Zákon o svobodném přístupu k informacím a související předpisy. Komentář*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. LINDE Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-868-0), zákonu č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo taktéž komentářů k právní úpravě provedené ve vyhlášce č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

Možno vzpomenout a pro bližší podrobnosti současně žadatele o informace odkázat též na odbornou literaturu (např. Bajcura, J.: *Práva vězně*. Praha: Grada Publishing, 1999, European Prison Systems/Evropské vězeňské systémy: *Sborník referátů z mezinárodní konference, Kroměříž 2004*. Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky, 2004, Hála, J.: *Úvod do teorie a praxe vězeňství*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2005, Kalvodová, V.: *Postavení trestu odnětí svobody v systému trestněprávních sankcí*. Brno: Masarykova univerzita, 2002, Mezník, J., Kuchta, J., Kalvodová, V.: *Základy penologie*. Brno: Masarykova univerzita, 1995, Solnař, V., Fenyk, J., Císařová, D.,

Vanduchová, M.: *Systém českého trestního práva. III. Tresty a ochranná opatření*. Praha: Novatrix, 2009.)

II.

Požadavek na zaslání výňatku (konkrétně znění ustanovení § 10 odst. 1) nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 45/2015 o výběru a zařazování odsouzených, obviněných a chovanců na pracoviště povinný subjekt *a priori* posoudil z hlediska jak skutkového, tak právního stavu.

V této souvislosti se konstatuje, že právo na informace je na základě Listiny základních práv a svobod („Listina“) součástí ústavního pořádku České republiky. Podle čl. 17 odst. 5 Listiny jsou státní orgány a orgány územní samosprávy „*povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti*“; podmínky a provedení stanoví zákon.

Povinnost poskytovat informace pak upravuje § 2 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, který stanoví, že určené povinné subjekty mají povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti. Z dikce předmětného ustanovení plyne, že „*povinnými subjekty, které mají dle tohoto zákona povinnost poskytovat informace vztahující se k jejich působnosti, jsou státní orgány, územní samosprávné celky a jejich orgány a veřejné instituce*“.

Předestřené se patří uzavřít poznámkou, že smyslem a účelem práva na informace (dle čl. 17 Listiny) je zejména veřejná kontrola výkonu státní moci. Současně ale „*právo na informace nelze chápat jako neomezené právo člověka na uspokojení osobní zvědavosti či zvidavosti*“ (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 18. prosince 2002, sp. zn. III. ÚS 156/02).

III.

Dále povinný subjekt uvádí, že povinnost pracovat je odsouzenému k výkonu trestu odnětí svobody stanovena jako jedna z povinností, pokud je mu přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným nebo není po dobu výkonu trestu odnětí svobody uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce.

Odsouzený je zařazen do práce rozhodnutím ředitele věznice, a to na základě doporučení odborných zaměstnanců a také s přihlédnutím k odborným znalostem odsouzeného, zákazu odsouzenému určitou činnost vykonávat, nebo k dopadu na pořádek či bezpečnost ve věznici.

Ve smyslu právní úpravy v ustanovení § 8 odst. 1 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, se „*odbornými zaměstnanci*“ rozumí odborná komise ve složení vedoucí oddělení výkonu trestu (výkonu vazby a trestu), psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník, vychovatel, případně další příslušníci či zaměstnanci Vězeňské služby České republiky určené ředitelem věznice k výkonu činností v tomto poradním orgánu.

Povinnost pracovat ve výkonu trestu odnětí svobody je podmíněna dvěma skutečnostmi. První je zařazení do práce. Druhou podmínkou je zdravotní způsobilost k výkonu práce. Odsouzený není povinen pracovat, pokud je zdravotně nezpůsobilým. Základním kritériem pro zařazení odsouzeného do výkonu určité práce je tedy jeho zdravotní způsobilost práci konat.

Současně má být přihlédnuto i k odborným znalostem a dovednostem odsouzeného. Potřeba zohlednit znalosti a dovednosti odsouzeného je namístě, neboť přispívá ke snadnějšímu zapojení odsouzeného do práce, např. bez potřeby rozsáhlejšího zaškolování či rekvalifikace.

Tomuto požadavku však nelze pokaždé vyhovět, jelikož věznice jsou limitovány možnostmi pracovních příležitostí.

Naopak požadavek, aby práce odpovídala zdravotní způsobilosti odsouzeného, by měl být respektován vždy, neboť je projevem zásady takového zacházení s odsouzeným, aby bylo zachováno jeho zdraví. Zdravotní nezpůsobilost při tom může být dočasná, kdy je odsouzený uznán dočasně práce neschopným. Odsouzený však může být uznán zdravotně nezpůsobilým k výkonu práce po celou dobu výkonu trestu odnětí svobody.

Ustanovení § 10 odst. 1 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 45/2015, o které se žadatel zajímá, týkající se postupu při zařazování na pracoviště, je ve znění:

(1) Návrh na zařazení vězněné osoby na pracoviště předkládá zaměstnanec, jemuž je vězněná osoba svěřena do péče, nebo, ve výjimečném případě, který vězněnou osobu dobře zná, na formulářích stanovených přílohou č. 1 a č. 2. V odůvodnění návrhu musí být vždy uvedeno hodnocení vězněné osoby. Odborná komise návrh projedná a se stanoviskem předloží řediteli věznice.

IV.

Jak již bylo výše zdůrazněno, jednou z povinností osoby odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody je povinnost pracovat, pakliže je odsouzenému přidělena práce a není uznán dočasně práce neschopným, nebo není po dobu výkonu trestu uznán zdravotně nezpůsobilou k výkonu práce.

Z ustanovení § 30 odst. 5 zákona č. 169/1999 Sb. posléze vyplývá, že vězeň proti rozhodnutí o zařazení do práce není oprávněn brojit. Naopak platí, že odmítnutí práce odsouzeným, který byl zařazen do práce, jest závažným porušením povinnosti odsouzeného, za které se zpravidla odsouzenému uloží kázeňský trest.

V případě odmítnutí práce se takový odsouzený zpravidla umístí v době, kdy by měl pracovat, odděleně od jiných odsouzených, přičemž se mu neumožní zájmová činnost včetně sledování televizního a rozhlasového vysílání (viz § 41 odst. 4 řádu výkonu trestu odnětí svobody).

Jaroslav Bauer
z pov. ředitel odboru správního
Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky

Za správnost: JUDr. Bělecký